

Sygn. akt II Ca 94/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 marca 2017 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Jarosław Gołębiowski (spr.)
Sędziowie	SSO Dariusz Mizera SSR del. Jakub Ślęzak
Protokolant	sekr. sądowy Paulina Neyman

po rozpoznaniu w dniu 2 marca 2017 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa małoletniej Z. S. reprezentowanej przez przedstawicielkę ustawową A. K.

przeciwko R. B.

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Tomaszowie Maz.

z dnia 9 grudnia 2016 roku, sygn. akt III RC 100/16

oddala apelację.

SSO Jarosław Gołębiowski

SSO Dariusz Mizera SSR del. Jakub Ślęzak

Sygn. akt II Ca 94/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 9 grudnia 2016 r. Sąd Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim po rozpoznaniu sprawy z powództwa: małoletniej Z. S. reprezentowanej przez matkę A. K. przeciwko: R. B. o podwyższenie alimentów

1. podwyższył alimenty od R. B. na rzecz małoletniej Z. S. ustalone ugodą zawartą przed Sądem Rejonowym w Tomaszowie Mazowieckim dnia 22 czerwca 2005 roku w sprawie sygnatura akt III RC 47/05 z kwoty po 200 złotych do kwoty po 500 złotych miesięcznie poczynając od 15 marca 2016 roku, pozostałe warunki płatności pozostawiając bez zmian, z tym, że matka małoletniej nosi obecnie nazwisko (...);
2. oddalił powództwo w pozostałej części;

3. zwolnił pozwanego od kosztów sądowych za pierwszą instancję;
4. wyrokowi w punkcie jeden nadał rygor natychmiastowej wykonalności.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i zarazem rozważania Sądu Rejonowego:

Ugodą zawartą przed Sądem Rejonowym w Tomaszowie Mazowieckim z dnia 22 czerwca 2005 r. w sprawie IIIRC 47/05 ustalono obowiązek alimentacyjny R. B. na rzecz jego małoletniej córki Z. S. w kwocie po 200 złotych miesięcznie, poczynając od 01 czerwca 2005 r., z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat.

Małoletnia Z. S. miała wówczas niespełna 2 lata i chorowała na nawracające zapalenie górnych dróg oddechowych i przewodu pokarmowego. A. K. była zatrudniona w tartaku w K.. Pobierała zasiłek rodzinny na córkę w kwocie 43 złotych, zasiłek wychowawczy w kwocie 505, 80 złotych i dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka w kwocie 170 złotych.

R. B. mieszkał z żoną i dzieckiem w wieku 5 lat. Jego wynagrodzenie wynosiło 1400 złotych netto miesięcznie. Jego żona była osobą bezrobotną bez prawa do zasiłku. W utrzymaniu pomagała mu rodzina.

Powódka Z. S. ma 13 lat i uczęszcza do I klasy Gimnazjum (...) w T.. Miesięcznie tytułem dojazdów do szkoły płaci 102 złote. Choruje na niestabilność ściegien, w 2015 r. trzykrotnie przebywała w szpitalu, za każdym razem po 2 tygodnie. W 2015 r. miała przeprowadzony zabieg operacyjny, w wyniku którego została zarażona gronkowcem złocistym, co pociągnęło za sobą konieczność kolejnych prywatnych konsultacji i badań. Leczy się również w poradni ortodontycznej. Na wydatki związane z utrzymaniem małoletniej składają się: prywatne lekcje języka angielskiego (200 złotych miesięcznie), cotygodniowa rehabilitacja (50 złotych za 2 godziny), tańce (50 złotych miesięcznie), polisa ubezpieczeniowa (40 złotych miesięcznie), aparat korekcyjny (50 złotych miesięcznie), konkursy (500 złotych), wyjazdy do teatru (1.000 złotych rocznie). Małoletnia ma zaplanowany wyjazd na półkolonie za kwotę 390 złotych na pięć dni. W 2015 r. ze względu na operację małoletnia opuszczała zajęcia lekcyjne, a pomimo tego uzyskała średnią ocenę 5,63. Uczestniczy w konkursach plastycznych.

A. K. ma 38 lat i jest zamężna. Oprócz małoletniej Z. S. ma córkę w wieku 6 lat z obecnego związku, której utrzymanie szacuje na kwotę 800 złotych. Pracuje jako woźna w Szkole Podstawowej w I. na czas określony do końca 2016 r. gdzie otrzymuje wynagrodzenie w kwocie ponad 1.200 złotych netto. Uważa, że umowa zostanie przedłużona. Wcześniej pracowała w (...) Ośrodku (...) Ośrodku (...) w S. (...) na podstawie umowy zlecenia i osiągała wynagrodzenie w kwocie 1.700 złotych brutto za miesiąc styczeń 2016 r. oraz 1850 złotych za miesiące luty i marzec 2016 r. Dom w którym mieszka należy do brata jej szwagra. Posiada samochód marki O (...) z 1996 r. o wartości poniżej 5.000 złotych. Jej mąż jest zatrudniony w (...) w S. jako konserwator i osiąga wynagrodzenie w kwocie 2.300 złotych, spłaca kredyt zaciągnięty w miejscu zatrudnienia, którego miesięczna rata wynosi 230 złotych.

Jest właścicielką gospodarstwa rolnego z gruntami rolnymi o powierzchni 1,169 ha fizycznych położonego w K..

Pozwany R. B. ma 37 lat i od 14 lat pracuje w Komendzie Powiatowej Policji w T. jako policjant z miesięcznym wynagrodzeniem w kwocie 3.050 złotych netto. Nadto otrzymuje nagrodę roczną w postaci 13 pensji oraz świadczenia za sorty mundurowe, które przeznacza na uzupełnienia umundurowania. Oprócz małoletniej powódki ma na utrzymaniu 16-letnią córkę, która uczęszcza do Technikum (...), która wymaga konsultacji dermatologicznej i wizyty u stomatologa co 2-3 miesiące. Żona pozwanego pracuje w banku jako opiekun klienta i osiąga miesięczne wynagrodzenie w kwocie 1.250 złotych, lecz się w PZP w T. na zaburzenia depresyjne. Pozwany posiada samochód marki V (...) z 2003 r., którego wartość wynosi około 12.000 złotych. Na utrzymanie mieszkania wydaje miesięcznie 1.200 złotych. Ponosi koszty związane z ubezpieczeniem każdego członka rodziny w kwocie 60 złotych miesięcznie.

Pozwany wraz z żoną przez okres 15-16 lat będzie spłacał kredyt hipoteczny, którego miesięczna rata wynosi 780 złotych, a od stycznia 2020 r. zwiększy się o 400 złotych.

Nie utrzymuje kontaktów z małoletnią powódką.

Sąd Rejonowy zważył, iż powództwo zasługuje w części na uwzględnienie.

Obowiązek alimentacyjny rodziców względem dzieci wynika z treści art. 133 § 1 k.r.o. stanowiącego, że rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymywać się samodzielnie, chyba, że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania.

Ustalając zakres świadczeń alimentacyjnych Sąd uwzględnia zarówno usprawiedliwione potrzeby uprawnionego oraz zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego (art. 135 § 1 k.r.o.). Wykonywanie obowiązku alimentacyjnego względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, może polegać w całości lub w części na osobistych staraniach o jego utrzymanie lub o wychowanie uprawnionego, w takim wypadku świadczenie alimentacyjne pozostałych zobowiązanych polega na pokryciu w całości lub w części kosztów utrzymania lub wychowania uprawnionego (art. 135 § 2 k.r.o.).

Zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego ocenia się z uwzględnieniem posiadanej przez niego wiedzy, umiejętności, możliwych do osiągnięcia przy dołożeniu przez niego należytej staranności. Świadczenia, do których rodzice są zobowiązani względem dzieci mogą mieć postać materialną bądź niematerialną. Przy określaniu świadczeń materialnych należy mieć na względzie możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanych, czyli co mogliby uzyskać przy pełnym wykorzystaniu swoich sił i możliwości zarobkowania. Świadczenia niematerialne wiążą się z kolei z osobistymi staraniami rodzica o rozwój i wychowanie dziecka.

W razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego (art. 138 k.r.o.), przy zachowaniu reguł wynikających z art. 135 k.r.o., natomiast przez pojęcie „stosunków” należy rozumieć okoliczności istotne z punktu widzenia ustawowych przesłanek obowiązku alimentacyjnego i jego zakresu. Zatem zmiana stosunków to zmiana okoliczności, od których zależy istnienie i zakres obowiązku alimentacyjnego - rozumie się przez to zwiększenie usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego lub istotne zmniejszenie możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego, uzasadniające potrzebę skorygowania -zmniejszenia lub zwiększenia- wysokości świadczeń alimentacyjnych.

Analiza stanu faktycznego dokonana w oparciu o przedłożone przez strony dokumenty, których autentyczność nie była w toku postępowania kwestionowana, a także w oparciu o zeznania przedstawicielki ustawowej małoletniej- A. K. oraz zeznania pozwanego R. B., oraz świadka H. K., które w zasadzie były spójne i niekwestionowane, doprowadziła Sąd do wniosku, iż w realiach niniejszej sprawy zasadnym jest orzeczenie alimentów na rzecz małoletniego powódki w kwocie po 500 złotych miesięcznie.

Przede wszystkim wskazać należy, że zmiana stosunków o której mowa w art. 138 k.r.o. mająca miejsce po zawarciu ugody w sprawie o sygn. akt III RC 47/05 określającej obowiązek alimentacyjny pozwanego w kwocie po 200 złotych miesięcznie, dotyczy zwiększenia się usprawiedliwionych potrzeb małoletniej powódki Z. S., spowodowanego kontynuowaniem nauki na etapie gimnazjalnym oraz rozwijaniem jej indywidualnych predyspozycji w zakresie umiejętności plastycznych, tanecznych czy też językowych, co wiąże się ze zwiększeniem wydatków na jej rzecz w postaci lekcji języka angielskiego (200 złotych miesięcznie), wyjazdów do teatru (1.000 złotych w skali roku), zajęć tanecznych (50 złotych miesięcznie), konkursów (500 złotych) a także stanem zdrowia małoletniej powódki, która korzysta z cotygodniowych rehabilitacji w związku z niestabilnością ścięgien (50 złotych za 2 godziny), posiada aparat korekcyjny (50 złotych miesięcznie). Niewątpliwie są to wydatki, których strony nie mogły przewidzieć przy zawieraniu ugody i określeniu obowiązku alimentacyjnego pozwanego na kwotę 200 złotych.

Sąd miał również na uwadze, iż na gruncie niniejszej sprawy znajduje zastosowanie wynikająca z treści przytoczonego wyżej art. 135 k.r.o. zasada, że obowiązek alimentacyjny może polegać w całości lub w części na osobistych

staraniach o utrzymanie lub o wychowanie uprawnionego, a w takim wypadku świadczenie alimentacyjne pozostałych zobowiązanych polega na pokryciu w całości lub w części kosztów utrzymania lub wychowania uprawnionego (art. 135 § 2 k.r.o.). W rozpatrywanej sprawie bezspornym jest, że to matka sprawuje w całości i samodzielnie bieżącą pieczę nad małoletnią powódką, czuwając przy tym nad prawidłowym przebiegiem procesu jej leczenia, natomiast udział ojca sprowadza się do ponoszenia części kosztów jej wychowania. Pozwany nie utrzymuje żadnych kontaktów z córką, nie istnieje pomiędzy nimi żadna więź emocjonalna.

Przy rozstrzygnięciu niniejszej sprawy, Sąd wziął pod uwagę fakt, że pozwany R. B. jest zatrudniony jako policjant w KPP w T. i osiąga wynagrodzenie w kwocie 3.050 złotych netto. Otrzymuje także nagrodę roczną w postaci 13 pensji oraz świadczenia za sorty mundurowe, które przeznacza na uzupełnienia umundurowania. W ocenie Sądu możliwości finansowe pozwanego R. B. uzasadniają twierdzenie, że przy dołożeniu należytej staranności oraz determinacji, może on wywiązywać się z obowiązku alimentacyjnego wobec swojego małoletniej córki w kwocie po 500 złotych miesięcznie, a więc zapewnić małoletniej powódce co miesięczne lekcje języka angielskiego, rehabilitację oraz dojazdy do szkoły.

Sąd zważył również na okoliczność, że alimenty w kwocie 200 złotych zostały ustalone ugodą z dnia 22 czerwca 2005 r., a więc ponad 10 lat temu, wobec czego, orzekając o alimentach w niniejszej sprawie, wzięto pod uwagę wszelkie czynniki wiążące się z upływem czasu takie jak naturalny w takim okresie czasu wzrost cen, przyrost płac czy spadek realnej siły nabywczej pieniądza mający miejsce w okresie od dnia ugody do wyrokowania w przedmiotowej sprawie. Mając na uwadze powyższe, w ocenie Sądu, podwyższenie alimentów z kwoty po 200 złotych miesięcznie do kwoty po 500 złotych miesięcznie stanowi w istocie urealnienie kwoty z ugody zawartej w sprawie IIIIRC 47/05 na którą pozwany wyraził zgodę.

Odnosnie zaś oddalenia powództwa ponad przedmiotową kwotę, Sąd miał na uwadze, że alimenty powyżej kwoty 500 złotych będą przewyższały zarówno możliwości majątkowe jak i zarobkowe pozwanego, nie znajdują również potwierdzenia w materiale dowodowym przedstawionym przez stronę powodową. Matka powódki pracuje bowiem jako woźna w Szkole Podstawowej w I. i otrzymuje wynagrodzenie w kwocie ponad 1.200 złotych netto, jej mąż natomiast jest obecnie zatrudniony w (...) w S. jako konserwator i osiąga wynagrodzenie w kwocie 2.300 złotych. Natomiast koszt utrzymania ich wspólnej córki, zgodnie z twierdzeniami A. K. wynosi 800 złotych. Wobec czego Sąd zważył, że A. K. jest w stanie z osiąganego przez siebie wynagrodzenia przyczynić się do zaspokajania usprawiedliwionych potrzeb małoletniej powódki. Pozwany oprócz małoletniej powódki ma na utrzymaniu również 16-letnią córkę, która uczęszcza do (...)i również pozostaje na jego utrzymaniu. Nadto spłaca on kredyt hipoteczny, którego miesięczna rata wynosi 780 złotych. Mając powyższe na uwadze, zasądzona kwota w ocenie Sądu pozwoli na zaspokojenie niezbędnych wydatków związanych z utrzymaniem małoletniej powódki Z. S., a przy tym leży w granicach możliwości zarobkowych pozwanego i nie spowoduje jego niedostatku.

Sąd zasądził alimenty od dnia złożenia pozwu, tj. od dnia 15 marca 2016 r.

Zgodnie z art. 333 § 1 pkt 1 k.p.c. wyrokowi w punkcie 1 nadano rygor natychmiastowej wykonalności, a o kosztach orzeczono na zasadzie art. 100 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 1398)

Apelację od powyższego wyroku wniósł pełnomocnik małoletniej powódki zaskarżając go w części tj. w zakresie oddalenia żądania roszczeń alimentacyjnych ponad przyznaną kwotę 500 zł. tj. co do pkt. 2 oraz co do zwolnienie Pozwanego z kosztów postępowania tj. co do pkt. 3. Apelacja skarżonemu postanowieniu zarzuca:

1) naruszenie art. 233 kpc poprzez niewłaściwą i wybiórczą ocenę materiału dowodowego tj. wyjaśnień stron oraz dokumentów przez nie przedłożonych prowadzący do błędów w ustaleniach faktycznych polegającego na przyjęciu, iż przy znanej kwocie alimentów jest adekwatna do uzasadnionych potrzeb małoletniej Powódki i możliwości finansowych Pozwanego, podczas gdy prawidłowa ocena materiału dowodowego winna prowadzić do wniosku, iż uzasadnione

potrzeby małoletniej są znacznie wyższe, przy czym odpowiadają jednocześnie wysokim możliwościom zarobkowym Pozwanego;

2) naruszenie art. 233 kpc poprzez niewłaściwą i wybiórczą ocenę materiału dowodowego polegające na przyjęciu, że dochód netto Pozwanego wynosi 3020.00 zł. podczas gdy z oświadczeń Pozwanego wynika, że jego dochód to kwota 3382.73 zł. miesięcznie;

3) naruszenie art. 100 kpc poprzez nie przyznanie kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego odpowiadających części wygranej sprawie tj. 37,5 %.

Biorąc pod uwagę powyższe apelujący wnosił o zmianę skarżonego rozstrzygnięcia poprzez podwyższenie alimentów od R. B. na rzecz małoletniej Z. S. do kwoty po 800.00 zł. miesięcznie płatnych do 10-tego każdego miesiąca do rąk matki Powódki poczynając od i 5 marca 2016 r. nadto wnosił o przyznanie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powódki nie jest uzasadniona.

Zarzuty w niej zawarte odnoszące się do obrazy zaskarżonym wyrokiem prawa procesowego i materialnego są chybione i nie mogą odnieść zamierzonego skutku.

Jest niewątpliwym, iż zaistniała hipoteza objęta dyspozycją art. 138 k.r.i.o. Nastąpiła bowiem istotna zmiana stosunków tak po stronie uprawnionej, jak też zobowiązanego. Alimenty ostatnio zostały określone wyrokiem z dnia 22 czerwca 2005 roku w sprawie III RC 47/05 na kwotę po 200 złotych miesięcznie. Upływ blisko 12 lat niewątpliwie spowodował, iż wzrosły usprawiedliwione koszty utrzymania małoletniej. Jest również bezsporne, że nastąpił także wzrost wynagrodzenia pozwanego.

Wbrew temu jednak, co podnosi apelująca, skala podwyższenia alimentów jest odpowiednia i została określona zgodnie z dyrektywami wynikającymi z dyspozycji art. 138 k.r.i.o. w związku z art. 135 k.r.i.o. Wynosi ona 250 %

W zakresie świadczeń alimentacyjnych obowiązuje zasada równej stopy życiowej. Powyższe oznacza, że uprawniony do alimentów ma prawo kształtować swoje usprawiedliwione, bieżące koszty utrzymania na zbliżonym poziomie co rodzice. Wynika z tego, że wysokość alimentów jest skorelowana z możliwościami zarobkowymi obojga rodziców. Poza sporem jest także, że każde z dzieci ma prawo do równej stopy życiowej, niezależnie czy pochodzi z poprzedniego związku, czy też aktualnego.

Wyznacznikiem istotnej zmiany stosunków po stronie rodzica są jego aktualne możliwości płatnicze. Regułą jest, że aktualnie uzyskiwane zarobki przez zobowiązanego nie muszą się pokrywać z jego możliwościami płatniczymi.

W niniejszej sprawie sytuacja jest nieco inna. Pozwany jest funkcjonariuszem policji. Jego dochody z tytułu zatrudnienia wyznaczają możliwości zarobkowe. Jest bowiem poza dyskusją, iż wykonywany przez pozwanego zawód uniemożliwia mu podjęcie dodatkowego zatrudnienia.

Jego rzeczywiste dochody netto kształtują się na poziomie 3.300 – 3.400 złotych. Budżet domowy, co uszło uwadze skarżącej jest obciążony również wydatkami alimentacyjnymi na dziecko z aktualnego związku. Starsza córka uczęszcza do technikum gastronomicznego. Jej utrzymanie jest niewątpliwie wyższe niż małoletniej powódki. Zarobki żony pozwanego są niewielkie i są zbliżone do najniższej płacy krajowej. Istotnym elementem obciążeń budżetu domowego są zobowiązania kredytowe. Dotychczasowa rata miesięczna kredytu to kwota bliska 800 złotych. Według twierdzeń pozwanego ulegnie ona zwiększeniu o kilkaset złotych. Dodać należy, iż zaciągnięty kredyt nie ma charakteru konsumpcyjnego, lecz celem jego zaciągnięcia był zakup mieszkania, w którym pozwany wraz z rodziną realizuje swoje potrzeby mieszkaniowe.

Nie bez znaczenia jest również okoliczność, że żona zobowiązanego dodatkowo choruje na astmę i nadciśnienie, co generuje dodatkowe wydatki na leczenie. Ponosi również koszty leczenia u psychologa.

Uwzględniając powyższe okoliczności należało stwierdzić, że podwyższenie alimentów w większym rozmiarze niż to uczynił Sąd Rejonowy doprowadziłoby do zachwiania równowagi pomiędzy usprawiedliwionymi kosztami utrzymania powódki, a możliwościami płatniczymi pozwanego.

Odnosnie podnoszonej w apelacji kwestii posiadania na utrzymaniu młodszej córki stwierdzić należy, że obowiązek alimentacyjny spoczywa w tym zakresie również na biologicznym ojcu. Winien on – stosownie do swoich sił i wykształcenia – partycypować w kosztach utrzymania dziecka.

Nie dyskredytując twierdzeń przedstawicielki ustawowej należy stwierdzić, że małoletnia ma prawo do życia na zbliżonym poziomie co rodzice.

Wydatki na jej bieżące utrzymanie są nieco niższe niż podała matka. Rehabilitacja jest dostępna w ramach nieodpłatnych usług medycznych oferowanych przez NFZ. Wydatki w tym zakresie można zatem wyeliminować. Czyni to w wymiarze miesięcznym kwotę około 200 złotych.

Biorąc pod uwagę poziom życia rodziców wątpliwym jest zaliczenie do usprawiedliwionych kosztów utrzymania wydatki na dodatkowe zajęcia plastyczne i językowe. W tym miejscu podnieść należy, że córka pozwanego z obecnego związku jest również uzdolniona i jak wynika z jego zeznań (por. k. 112 odw) nie korzysta z powodów finansowych z dodatkowych zajęć i lekcji.

Łączny dochód rodziny pozwanego to kwota około 4.700 złotych. Po pomniejszeniu tej sumy o kwotę alimentów na małoletnią powódkę, koszty kredytu i koszty utrzymania mieszkania, a nadto leczenia jego żony, zobowiązanemu pozostaje na bieżące utrzymanie nie całe 900 złotych miesięcznie na osobę. Oznacza to, że żądanie zwiększenia alimentów na rzecz skarżącej nie może zostać uwzględnione.

Z tych zatem przyczyn i na podstawie art. 385 k.p.c. należało orzec jak w sentencji.

Ponieważ apelacja nie odniosła skutku, brak było podstaw do zasądzenia na rzecz strony powodowej kosztów procesu za instancję odwoławczą (art. 98 k.p.c.)

SSO Jarosław Gołębiowski

SSO Dariusz Mizera SSR del. Jakub Ślęzak